

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Szociális munka IV. (Szociális munka csoportokkal)

A tantárgy kódja: BTSZ401BA-K3

A szak megnevezése (N/L): szociális munka (BA)

Az oktató neve: Molnár Éva

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék és szakszerűen használják a szociális csoportmunkához szükséges alapfogalmakat, elméleti modelleket, a csoportok kategorizálási lehetőségeit, a csoportfejlődés szakaszait, a csoport interakciós mintáit, a csoportvezetés módszereit és technikáit. A félév során elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek hozzájárulnak a terepgyakorlat sikeres teljesítéséhez, a hallgatók képessé válnak szakmai munka során bekapcsolódni a csoportokkal végzett szociális munka különböző szakaszaiba.

A félév tematikája

A csoportmunka lehetőségei a segítő szakmákban

Szociális csoportmunka története, definiálási lehetőségei

A csoportmunka módszerei, értékszempontok

Típusok, kategorizálási lehetőségek

A csoportok szervezése, előkészítése

Kommunikációs és interakciós minták a csoportban

Csoportdinamika

Vezetési stílusok, csoportvezetéshez szükséges képességek

Szerepek a csoportban

A csoportfejlődés szakaszai

A félév teljesítése, értékelése

A félévi érdemjegy megállapítása a következők alapján történik: írásbeli számonkérés eredménye, a szakirodalmi jártasság, órai aktivitás.

Irodalom:

Pataki Éva (2010): Szociális munka csoportokkal. Szociotéka, Debrecen

<http://mek.oszk.hu/11900/11917/11917.pdf>

Boda Margit – Diebel Andrea – Prókai Orsolya (2008): Munka-kör. Csoportos módszerek, közösségi innovációk a támogatott álláskeresőknél.

<http://szociologia.unideb.hu/sites/szociologia.unideb.hu/files/oldal/208/2.pdf>

Németh László (1998): Szociális munka csoportokkal. In: Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai szövetség, Budapest

Rudas Péter (2007): Delfi örökösei. Lélekben Otthon Kiadó, Budapest

Szőnyi Gábor (2005): Csoportok és csoportozók. A lélektani munkára épülő csoportok vezetése. Medicina, Budapest

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Segítő kapcsolatok pszichológiája

Kódja: BTSZ 403BA

Félév: Tavaszi

A tárgy típusa: előadás és szeminárium

Óraszám/hét: 1+2

Kredit érték: 4

Oktató: Kerekes Noémi

Intézet/Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A tantárgy részletes leírása:

I. A segítő kapcsolat

1. A segítő kapcsolat mint rendszer
 - a segítő rendszerben ható pszichológiai tényezők (elvárások, célok, szerepek)
 - a segítő személyisége, emberképe
2. A segítő kapcsolat munkafázisai
 - kontaktusfelvétel
 - első interjú
 - a konzultáció előkészítése, szocializáció, motiváció kérdése
 - szerződés-kötés
 - indikáció-kontraindikáció
 - a tanácsadó folyamat általános jellemzői, szakaszai (problémafeltárás, döntéshozó folyamat, stratégiakészítés)
 - a segítő kapcsolat lezárása
3. A konzultációt kísérő pszichés jelenségek
 - kölcsönös elfogadás
 - őszinteség
 - indulatátvitel (indulatáttétel, viszont-indulatáttétel)
 - érzelmek kezelése
 - involválódás
 - egyetértés
 - felelősség
4. A segítő kapcsolat módszertani eszközei
 - a tanácsadás verbális és nonverbális nyelve
 - figyelési fogások
 - feedback
 - nyitott-zárt kérdések
 - aktív hallgatás
 - direktivitás-nondirektivitás

II. A segítő

- a segítő hivatás egyéni motivációs háttere
- konzultációs készségek
- altruizmus
- empátia
- kongruencia
- elfogadás
- kompetenciahatárok
- szerephatárok
- segítői típusok, segítői hibák
- etikai kérdések

III. A kliens

- Elvárások, együttműködési készség
- Motiváció, a változást mozgató erők
- Problémabelátás, őszinteség kérdése
- Bizalom, felelősség
- Indulatáttétel, ellenállás
- Játszmák

IV. Konzultációs formák

- Specifikus és nonspecifikus tényezők a tanácsadás különféle formáiban
- Konzultációs megközelítési formák (differenciálpszichológiai, affektív iskola, kognitív, behavior, fejlődéselvű megközelítések)
- A tanácsadástól a pszichoterápiáig – összehasonlító elemzés

A szemináriumon a hallgatóknak lehetőségük nyílik segítő kapcsolatok elemzésére, aminek alapját nyújthatják filmek, interjúk, különböző esetek stb. Továbbá a hallgatók lehetőséget kapnak arra is, hogy maguk próbálják ki – mintegy tréningyszerűen – a segítségnyújtás mibenlétét.

Előfeltételek: Szociálpszichológia

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Értékelés: ötfokú skálán, külön meghatározott és kiadott feladatok teljesítése alapján

Kötelező irodalom:

1. BUDA BÉLA (2006): *Az empátia, a beleélés lélektana: folyamatok, alkalmazás, új szempontok*. Gondolat, Budapest.
2. TRINGER LÁSZLÓ (2003): *A gyógyító beszélgetés*. Animula, Budapest.

Ajánlott irodalom:

1. ATKINSON, R. L., ATKINSON, R. C., SMITH, E. E., BEM, D. J. (1995): *Pszichológia*. Osiris, Budapest.
2. BÁLINT MIHÁLY (1999): *Az orvos, a betege és a betegség*. Animula, Budapest.
3. BANG, R. (1980): *A célzott beszélgetés: a beszélgetés mint gyógyító és nevelő eljárás*. Tankönyvkiadó, Budapest.
4. BANG, R. (1978): *A segítő kapcsolat mint a személyes segítség alapja*. Tankönyvkiadó, Budapest.

5. BARNES, G. G. (1991): *Családterápia és gondozás: alapvető ismeretek családokról és a családterápiáról. Családterápiás olvasókönyv sorozat 2.* Mérei Ferenc Mentálhigiénés Szolgálat, Budapest.
6. BERNE, E. (1984): *Emberi játszmák.* Gondolat, Budapest.
7. BUDA BÉLA (2001): *A pszichoterápia alapkérdései: kapcsolat és kommunikáció a pszichoterápiában. Válogatott tanulmányok.* Országos Alkohológiai Intézet, Budapest.
8. CASEMENT, P. (1999): *Páciensektől tanulva.* Animula, Budapest.
9. EXTERDÉNÉ ZSURKAI ILONA, SZARKÁNÉ KÖVI MÁRTA (2005): *Segítő kapcsolat. Szociális gondozó és ápoló szakképzés tankönyve.* Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest.
10. FÜREDI JÁNOS (szerk.) (1989): *Családterápiák. Pszichológiai műhely sorozat, 6.* Akadémiai kiadó, Budapest.
11. HALL, E. T. (1996): *Rejtett dimenziók.* Magvető, Budapest.
12. GEREVICH JÓZSEF (szerk.) (1997): *Közösségi mentálhigiéné.* Gondolat, Budapest.
13. *Krízis, pszichoszomatika, alkoholizmus, narkománia. Szöveggyűjtemény (1989)* Híd Családsegítő Központ, Budapest.
14. LIBERMAN, KING, DE RISI, MCCANN (1994): *Személyes hatékonyság: vezérfonal a magabiztos és sikeres viselkedés elsajátításához.* Animula, Budapest.
15. MALAN, D. H. (1997): *A dinamikus pszichoterápia igazolása felé.* Animula, Budapest.
16. RITOÓKNÉ ÁDÁM MAGDA (1992): *A tanácsadás pszichológiája: Szöveggyűjtemény.* Tankönyvkiadó, Budapest.
17. RUDAS JÁNOS (1998): *Delfi örökösei.* Gondolat, Budapest.
18. TELKES JÓZSEF (szerk.) (1986): *Családgondozói alapismeretek.* Országos Pedagógiai Intézet, Budapest.
19. WATZLAWICK, P. (1990): *Változás. A problémák keletkezésének és megoldásának elvei.* Gondolat, Budapest.

TANTÁRGYI TEMATIKA**A tantárgy címe: Magyar társadalomtörténet II.****A tantárgy kódja: BTSZ204BA****A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, Nappali****Az oktató neve: Sipos Flórián****A tantárgy oktatási céljainak lényegi összegzése**

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború utáni történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalmkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a modernizáció kérdését, a rendszerváltás hatását, az értékrendszerek változását, a politikai részvétek és társadalmi aktivitás kérdéseit, a területi egyenlőtlenségek társadalmi összefüggéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, az életstílusok változását, a szociálpolitika főbb törekvéseit, a főbb társadalmi csoportok bemutatását. A félév szóbeli vizsgával zárul.

Értékelés, minimum követelmények

A félév két zárthelyi dolgozattal teljesíthető.

Tematika:**1. Népesedés, demográfiai viszonyok**

A második világháború történeti-demográfiai hatásai; Népesedési folyamatok a XX. század második felében; Népesedélmélet, népesedéspolitika és demográfiai hatásai.

2. Magyarországi kisebbségek, kisebbségben élő magyarság

(A zsidóság és társadalmi szerepe, asszimilációs kérdések 1945 után. A cigányság és társadalmi beilleszkedési problémái. Magyarországi nemzeti kisebbségek a társadalomstatistika tükrében. A kisebbségben élő magyarság sorsának alakulása és a magyar kisebbségi politika.)

3. A közgondolkodás és az értékek, értékrendszerek átalakulása

Értékek, érték rendszerek, közgondolkodás és emberi kapcsolatok; A szocialista "üdvtan" és a közgondolkodás. Az ideológia szerepe a társadalomfejlődésben. A hagyományos értékrend változása. Rejtőzködő polgári értékek. Vallás, egyházak, vallásosság, egyházpolitika; A vallásosság változásai.

4. Társadalomszerkezet és mobilitás

Változások a magyar társadalom szerkezeti alapvonásaiban; A magyar társadalom szerkezeti változásainak jellegzetességei a XX. század második felében: Mobilitási periódusok; Politika és társadalom, a politika szerepe a társadalmi rétegződésben.

5. Elittek, vezetőcsoportok

Politikai elittek a második világháborút követő évtizedekben; A gazdasági elitcsoportok változásai; A tudományos és kulturális elit helyzete; Elittek az 1989/90-es rendszerváltás után.

6. Értelmiségiek, közalkalmazottak, tisztviselők, szellemi foglalkozásúak

Értelmiség és politika 1945 után; Az értelmiségiek és szellemi foglalkozásúak társadalmi jellemzőinek változásai; Közigazgatási tisztviselők, ügyintézők, közalkalmazottak; Szellemi foglalkozásúak - értelmiségiek-diplomások

7. Önállók, maszekok

A magánszektor változásai 1944/45 után; Magánkisiparosok Magyarországon a második világháború utáni évtizedekben; A kisipari tevékenység változásai a hetvenes-nyolcvanas években; Kisiparosok mentalitása, életkörülményei, rétegződése.

8. A parasztságtól a falusi társadalomig

Politika és parasztság; Az 1945-ös földreformtól a kollektivizálásig; A falusi társadalom a kollektivizálástól a rendszerváltozásig; A szövetkezetek tagságának rétegződése. A mezőgazdasági kistermelés társadalmi szerepe. A magyar mezőgazdaság és az agrártársadalom a rendszerváltozás után.

9. Városi munkásság

Kérdések és fogalmi problémák; A városi munkásság létszámának változásai; Munkáspolitiká 1944 után; A városi munkásság tagoltsága, munkáscsoportok társadalmi viszonyai: A munkaszervezetek működése; Munkásság és az érdekérvényesítés.

10. A szociális viszonyok változásai

A szociálpolitika és a társadalombiztosítás történeti változásai; Szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság; Devians jelenségek Magyarországon a XX. század második felében.

11. Magyarország társadalomtörténete és társadalmá 1945 után – megközelítések

Korabeli alternatívák, szakaszok, értelmezési kísérletek, rétegződésmodellek, munkajelleg-csoportok, a modernizáció és a polgárosodás elméletei.

Kötelező irodalom

Örkény Antal – Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest: Új Mandátum, 1999.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest: Osiris, 1999.

Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest: Osiris, 2001.

Ajánlott irodalom

Beluszky Pál: Magyarország településföldrajza. Pécs, 1999. Dialóg-Campus.

Bódy Zsombor-Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*. Budapest: Osiris, 2003. 11-56., 113-186., 208-242. 413-558. o.

Ferge Zsuzsa: *Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből*. 2. kiadás. Budapest: Kává Kiadó, 1998. 11-15., 28-35., 52-89. o.

Kovács Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006.

Kovács Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.

Örkény Antal-Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest, 1999. Új Mandátum.

Perczel Károly (szerk.): Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. Budapest, 1996. Eötvös..

Kósa László (szerk.) Magyar művelődéstörténet. Budapest, 1999. Osiris.

Paládi-Kovács Attila (szerk.): Magyar Néprajz VIII. kötet - Társadalom. Budapest, 2000. Akadémiai.

Pik Katalin: *A szociális munka története Magyarországon*. Budapest: HRSZE – ELTE, 2001

Jogi ismeretek a szociális munkában (Munkajog)

2017/2018. tanév II. félév

Oktató: Dr. Tóth Ágoston

Tematika

1. A munkajog kialakulásának története, jogági elhelyezkedése fogalma, tárgya. A munkaviszonyra vonatkozó alapvető törvények hatálya, a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének alapvető szabályai.
2. Alapvető rendelkezések, alapelvek, az egyenlő bánásmód követelménye; a jognyilatkozatok és a határidők számítása; az érvénytelenség szabályozása az Mt-ben és a Ktv-ben; a munkaviszonyból származó igény elévülése; a munkaviszonyra, a közalkalmazotti és a köztisztviselői viszonyra vonatkozó szabályok.
3. Az individuális munkajog, a munkaviszony alanyai. A munkajogi jogalanyiség munkavállalói és munkáltatói oldalon; A munkáltatói jogkör gyakorlásának kérdése, a munkaviszony létesítésének kérdései.
4. A munkaszerződés és munkaviszony tartalmi elemeinek rendszere (Mt.). A közalkalmazotti és a köztisztviselői jogviszony létesítése és módosítása, a pályázat és a próbaidő. Életpálya-modell a közalkalmazotti és közszolgálati jogviszonyban. Minősítés és teljesítményértékelés a közszolgálatban, a vagyonynyilatkozat.
5. A kötelezettségek rendszere a munkajogban; az utasítási jog és az utasítás megtagadása; egyéb jogkövetkezmények alkalmazása kötelezettségszegések esetére, a munkavédelem.
6. A munkaidő megállapítására vonatkozó szabályok; a rendkívüli munkaidőben végzett munka szabályai az Mt.-ben. A pihenőidők rendszere és díjazása az Mt.-ben, a Ktv. és a Kjt. speciális rendelkezései a munkaidő és pihenőidő tekintetében.
7. A munka díjazásának kérdései és az EU vonatkozó rendelkezései, elvei, bírósági gyakorlata. A Kjt. és Ktv. illetményrendszere. A munkabér védelme, egyéb bérelemek, a teljesítmény ösztönzésének formái.
8. A további munkavégzésre irányuló jogviszonyok; a tanulmányi szerződés kérdései, a továbbtanuló munkavállalót megillető kedvezmények. Az atipikus

- munkaviszonyok; a vezető állású munkavállalókra vonatkozó rendelkezések.; a munkaerő-kölcsönzés eltérő szabályai.
9. A munkajogi felelősség és kárfelelősség általános szabályai. A munkavállaló kártérítési felelőssége. A munkáltató kártérítési felelőssége.
 10. A fegyelmi vétség fogalma, a fegyelmi büntetések rendszere a Kjt-ben és a Ktv-ben. A fegyelmi eljárás szabályai a Kjt-ben és a Ktv-ben.
 11. A munkaviszony megszűnésének és megszüntetésének rendszere. A közös megegyezéses munkaviszony megszüntetés, az azonnali hatályú megszüntetés esetei. A rendes felmondás elvei és általános szabályai. A végkielégítés.
 12. A rendkívüli felmondás; csoportos létszámcsökkentés általános szabályai. Eljárás a munkaviszony megszűnése és megszüntetése esetén. A jogellenes megszüntetés és jogkövetkezményei.
 13. A köztisztviselői jogviszony megszűnésének rendszere és alapvető szabályai. A közalkalmazotti jogviszony megszűnése, megszüntetése.
 14. A munkaügyi kapcsolatok (kollektív munkajog) fogalma, alapvető intézményének rendszere. A szakszervezet fogalma és a szakszervezeti jogosítványok; a sztrájk és a lockout a magyar és az európai munkajogban.
 15. A munkavállalók részvételi jogainak fogalma. Viták a munkajogban; a munkaügyi jogvita a munkaügyi per sajátos szabályozása.

Debrecen, 2018. február

Dr. Tóth Ágoston

Tantárgy neve: BTSZA 602 BA Foglalkoztatáspolitikai BTSZ 406 BA Társadalompolitika IV. (Foglalkoztatáspolitikai)	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: (kredit%)	
A tanóra¹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: heti 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők² (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb³): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁴ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6. félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:	
<p>A tantárgy keretén belül sor kerül a munkával kapcsolatos alapfogalmak bemutatására, a munka társadalmi szerepének elemzésére, intézményeinek, az egyének és társadalmi csoportok munka világában elfoglalt helyének ismertetésére. A tantárgy központi témája a munka világában a XX. század második fele óta bekövetkező változások vizsgálata, a hazai és nemzetközi munkaerő-piaci folyamatok összevetése, napjaink munkaerő-piaci változásainak és azok társadalmi és gazdasági hatásainak feltárása.</p> <p>The subject is focusing on the presentation of the basic concepts of work, the analysis of the social role of work, the location of institutions, individuals and social groups in the world of work. The central topic of the subject is the world of work of the XXI century: the changes that have taken place since the second half of the century, the comparison of domestic and international labour market processes, the changes in the labour market and the social and economic effects of the changes today.</p>	
A tantárgy minimumkövetelményei:	
A munkaerő-piaci folyamatok elemzéséhez szükséges alapfogalmak elsajátítása, a hazai és nemzetközi intézmények, adatbázisok és rendszerek körében való eligazodás képessége.	
A tantárgy részletes leírása (10 témakörre kibontva):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A munka társadalmi szerepe, a klasszikus (liberális) közgazdaságtan munkapiaci modelljének változása 2. A munkaparadigma átalakulása 3. A teljes foglalkoztatás elmélete, mint a jóléti társadalmak alapja. 	

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

3. A munka kettős karaktere: welfare – workfare modellek
4. A „képeség” és „hajlandóság” mint a munkapiaci elosztás és az alkalmazkodás kulcsfogalmai.
5. Megéri-e dolgozni? A munkaösztönzők hatása a foglalkoztatásra
6. A munkapiac „áldozatai”: a fiatalok munkanélkülisége és a NEET generáció.
7. Munkapiac a „Rizikó társadalmakban” és a prekaritás megjelenése.
8. Alternatív munkapiacok, a második munkapiac és az informális gazdaság
9. A szociális gazdaság és lokális munkapiaci modellek sajátossága
10. Társadalmi hálózatok, mozgalmak, önszerveződések a munkapiacon.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Csoba Judit (2011) (szerk.): *Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok*
 Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke, Debrecen
<http://mek.oszk.hu/11900/11933/11933.pdf>

Ajánlott irodalom:

Castel, Robert (1988): *A szociális kérdés alakváltozásai*. A Szociálpolitikai Értesítő Könyvtára
 Budapest 1988. 349-417. old

Csehné Papp Imola (2011): Foglalkoztatáspolitikai. Szent István Egyetem, Gödöllő
 Letölthető:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_foglalkoztataspolitika/ch05s02.html

Csoba Judit: *A tisztességes munka. A teljes foglalkoztatás: a 21. század esélye vagy utópiája?*
 L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010.

Polányi Károly (1976): *Az archaikus társadalom és gazdasági szemlélet* (A gazdaság helye a társadalomban) Gondolat Kiadó, Budapest

Török Emőke (2014): *Munka és társadalom A munka jelentésváltozásai a bérmentésen innen és túl* L'Harmattan Kiadó- Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest. 7-53; 77- 115. 175-181.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb., *KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- a munkaerő-piaci egyenlőtlenségek szociológiai okainak ismerete;
- a társadalmi egyenlőtlenségek feltárására, elemzésére vonatkozó komplex szemlélet;
- a munkaerőpiacra hatást gyakorló döntések szociológiai elemzésének képessége;
- a munkaerő-piaci integrációt erősítő intézkedések/eszközök ismerete;
- a romák munkaerő-piaci helyzete;
- az Európai Unió országaira jellemző munkaerő-piaci folyamatok ismerete, elemzésének készsége;
- a társadalmi problémák iránti érzékenység;
- kommunikációs készség;
- a szociokulturális különbségek ismeretén alapuló empátia és tolerancia

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Csoba Judit egyetemi tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakmai készségfejlesztés III.

Kódja: BTSZ 407BA

Félév: Tavaszi

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: kritériumkövetelmény

Oktató: Kerekes Noémi

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem

Politikatudományi és Szociológiai Intézet

Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A hallgatók csoportmunka keretében ismerjék meg a csoporttal kapcsolatos fogalmakat, folyamatokat.

A tantárgy részletes leírása:

1. Csoportdinamika
2. Döntéshozatal csoportban
3. Csoportmunka
4. Szerepek a csoportban
5. Irányítás

Előfeltételek: Szakmai készségfejlesztés III.

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Értékelés: ötfokú skálán a félévi munka alapján

Kötelező irodalom:

1. RUDAS JÁNOS (2007): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok – elmélet, módszer, gyakorlat.* Lélekben Otthon Kiadó, Budapest.
2. RUDAS JÁNOS (2011): *Javne örökösei. Fejlesztő tréningcsoportok – elvek, módszerek, gyakorlatcsomagok.* Oriold és Társai Kft., Budapest.

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Szociális munka IV.szociális munka családokkal (projekt)
A tantárgy kódja:
A szak megnevezése (N/L): nappali
Az oktató neve: Erdős Judit

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja: megismertetni a hallgatókkal a családokat érintő társadalmi változásokra rugalmasan reagáló rendszerszemléletű gondolkodást, az egyéni élethelyzetekhez és szükségletekhez alkalmazkodó, komplex programokat. A hallgatók megismerik a családokra irányuló programokat, a projektek alapvető fogalmait, a projektervezést és a megvalósítás lépéseit.

A félév során feldolgozásra kerülő témák:

1. Projekt fogalma (egyszeri, egyedi, időtartama, célcsoportja, célja, tevékenységek, eredmények, hatások)
2. Stratégiai tervezés
3. Projektek előkészítése (kinek, kivel, mit, meddig, mikor, miből)
4. Szükségletfeltárás-eszközök, módszerek, érintettek bevonása az előkészítésbe
5. Lehetséges együttműködések kialakítás (interprofesszionális, szakmaközi, intézményi, konzorciumi)
6. Projektek megvalósításának finanszírozása, forrásszerzés, pályázat
7. Projektmegvalósítás szakaszai, szereplői, projektmenedzsment, projektteam
8. Értékelés
9. Szociális szakember szerepváltozása a projekt megvalósításában

Irodalom:

1. Stratégiai tervezés a szociális munkában szerk: Kőnig Éva 2011 Szociotéka kiadó: Debreceni Egyetem
2. Közösségi munka a családsegítésben szerk: Nagyné Varga Ilona 2011 Szociotéka kiadó: Debreceni Egyetem

Követelmény:

3 fős kiscsoportokban a hallgatók választanak egy EFOP családokra irányuló pályázati kiírást. A félév során kiselőadások keretében elemzik a felhívások tartalmát, elkészítik a saját projekttervüket a kiválasztott pályázat követelményeinek megfelelően
<https://www.palyazat.gov.hu/>

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe:Iskolai szociális munka

A tantárgy kódja:BTSZ809BA-K2

A szak megnevezése (N/L):szociális munka (BA)

Az oktató neve: Molnár Éva (molnar.eva@arts.unideb.hu)

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja megismertetni az iskolai szociális munka céljait, az oktatási intézményekben dolgozó szociális munkás szerepét. A félév során a hallgatók megismerik az iskolai szociális szolgáltatás tervezését és kivitelezésének kereteit, továbbá az iskolákban is megjelenő szociális problémákat, nehézségeket és ezek kezelési lehetőségeit.

A félév témakörei

Az iskola funkciói és diszfunkciói

Az iskolai szociális munka kialakulásának története

Az iskolai szociális munka céljai, feladatai

Az iskolai szociális munka modelljei, az iskolai szociális munkás szerepe

A pedagógia és a szociális munka együttműködési lehetőségei

Az iskolai szociális munka, mint szolgáltatás megtervezése

Az iskolai szociális szolgáltatás kiépítése, erőforrások és nehézségek

Szociális problémák az iskolában és kezelési stratégiák

A kurzus értékelése

A félévi érdemjegy két zárthelyi dolgozat átlaga és az órai aktivitás alapján kerül megállapításra. A félév gyakorlati jeggyel zárul, ezért legfeljebb 3 hiányzásig teljesíthető.

Irodalom

Golnhofer Erzsébet (szerk.) (2006): Az iskolák belső világa. A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Bölcsész Konzorcium HEFOP Iroda, Budapest
(Letölthető: <http://mek.niif.hu/05400/05468/05468.pdf>)

Cs. Czachesz Erzsébet– Radó Péter (2003): Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények. In: Halász Gábor – Lannert Judit (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról. OKI, Budapest
(Letölthető: http://www.kallaierno.hu/data/files/reszlet_kozoktatasi_jelentes_2003_GiTdbr.pdf)

Kertesi Gábor (2002) Oktatási reformterv a tanulási problémákkal küzdő hátrányos családi háttérű gyerekek megsegítésére az alapfokú oktatásban. Esély 1. 89 – 102.
(Letölthető: http://www.esely.org/kiadvanyok/2002_1/KERTESI.pdf)

Máté Zsolt (2015): Iskolai szociális munka 2015. Esély 4. 77-95.
(http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_4/2015-4_16_Mate_Iskolai_szocialis.pdf)

Máté Zsolt – Szemelyácz János (2009): Az iskolai szociális munka kézikönyve. INDIT Könyvek II., Pécs

Somogyi Ildikó (2012): Az iskolai szociális munka rendszerintegrációs kérdései. Metszetek 2-3. 108-114.

(Letölthető: http://metszetek.unideb.hu/files/201202_11_Somogyiildiko.pdf)

Vajda Zsuzsanna (2003). Az iskola, a társadalom és a társadalmi hátrányok. Esély 3. 18 – 33. (Letölthető: www.esely.org/kiadvanyok/2003_3VAJDA.pdf)

Ajánlott irodalom

Bacsó Ildikó – Kerülő Judit – Kozák Zsuzsanna – Mayer József – Nádori Judit – Németh Margit – Sárkány Zoltán – Singer Péter – Vígh Sára (2011): Mayer József (szerk.): Merre tovább? - Az iskolai integráció dilemmái. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest

(Letölthető: <http://mek.oszk.hu/14200/14264/14264.pdf>)

Hopkins, David (2011): Minden iskola kiváló iskola – A rendszervezés lehetőségeinek kiaknázása. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest

(Letölthető: <http://mek.oszk.hu/13500/13599/13599.pdf>)

Istance, David – Kobayashi, Mariko (2012): Az innováció hálózata - Az iskolarendszer és az iskolamenedzsment új modelljei. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest

(Letölthető: <https://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/az-innovacio-halozatai.pdf>)

TANTÁRGYI TEMATIKA 2017-18. II. félév

A tantárgy címe: **Kvalitatív és kvantitatív módszerek a szociológiában II.**

A szak megnevezése: Szociális munka szak, BA, II. évf.

Az oktató neve: **Murányi István**

Hely/idő: Fsz. 49. / Csütörtök: 12.00-14.00 / 14.00-16.00 szeminárium

A kollokvium értékelése alapvetően az előadásokra épül, de a vizsga során a kötelező irodalom ismeretének számonkérésére is sor kerül. A szemináriumi jegyet az oktatóval egyeztetett kutatási téma alapján készült interjú készítése és elemzése alkotja.

TÉMAKÖRÖK

1. A félév feladatainak megbeszélése.

2. Az interjú módszerek típusai

Kötelező irodalom:

1. Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2005. (az interjú fejezet)

2. Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák. In: Kovács Éva (szerk.): Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet. Budapest: Néprajzi Múzeum, PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 269-277. old.

Ajánlott irodalom:

1. Solt Otília: Interjúzni muszáj In: Uő: Méltóságot mindenkinek. Összegyűjtött írások I. Beszélő, Budapest, 1998. p: 29–48. - letölthető

3. Strukturálatlan interjúk

Kötelező irodalom:

1. Heltai Erzsébet-Tarjányi József: A szociológiai interjú készítése. Budapest, Tárki – letölthető

2. Steinar Kvale: Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba. Józsoveg Műhely Kiadó, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

1. Jennifer Mason: Kvalitatív kutatás. Józsoveg műhely. 2005. (ford. Tóth Kinga)

2. Kleining, Gerhard: A kvalitatív társadalomkutatás módszerének vázlata. *Szociológiai figyelő, Elte*, 3. 49-75. 1987.

4. A fókuszcsoportos interjú

Kötelező irodalom:

1. Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Budapest: Osiris Kiadó, 231-302. old.

2. Fókuszcsoportos interjú. In.: Letenyei László (szerk.): Településkutatás I.-II. Módszertani kézikönyv és szöveggyűjtemény. Budapest: TeTT könyvek, 97-119. old. (interneten elérhető)

Ajánlott irodalom:

1. Siklaki István: Vélemények mélyén. A fókuszcsoport módszer; a kvalitatív közvélemény-kutatás alapmódszere. Kossuth Kiadó, 2006

2. Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.

5. Tartalomelemzés & történeti-összehasonlító elemzés

Kötelező irodalom:

1. Ehmann Bea (2004): Tartalomelemzési módszerek a szubjektív időélmény vizsgálatára laikus beszélők szövegeiben. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 59, (3), 345-361. - letölthető
2. László János (2005): A narratív pszichológiai tartalomelemzés. *Magyar Tudomány*, 11. 1366.o.

Ajánlott irodalom:

1. Burrawoy, Michael (1991): *Ethnography Unbound: Power and Resistance in the Modern Metropolis*. Berkeley - Los Angeles, University of California Press.
2. Denzin, Norman K. - Yvonna S. Lincoln 1994: Introduction: Entering the Field of Qualitative Research. In: uők (eds): Thousand Oaks. London, New Delhi, Sage Publications, 1-18.

6. A narratív életútinterjú: elmélet

Kötelező irodalom:

1. Gyáni Gábor (1998): Emlékezés és oral history. In: Bögre Zsuzsanna (2007): *Élettörténet a társadalomtudományokban*. Szöveggyűjtemény. Budapest – Piliscsaba: PPKE, 155-166. old.

Ajánlott irodalom:

1. Ehmann Bea (2002) : A szöveg mélyén. Pszichológiai tartalomelemzés. Budapest, Új Mandátum.
2. László János : Társas tudás, elbeszélés, identitás. A társas tudás modern szociálpszichológiai elméletei. Scientia Humana-Kariosz, 1999.

7. A narratív életútinterjú: gyakorlat

Kötelező irodalom:

1. Bögre Zsuzsanna (2003): Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. In: *Szociológiai Szemle* 2003/1. 155–168. (interneten elérhető)
2. Kovács Éva - Vajda Júlia (2002): „Leigazoltam a zsidókhoz. In: *Mutatkozás. Zsidó Identitás Történetek*. Múlt és Jövő kiadó Budapest, 61-78. – letölthető

Ajánlott irodalom:

1. Manning, Peter K. - Betsy Cullum-Swan (1994): Narrative, Content and Semiotic Analysis. *Handbook of Qualitative Research*, 463-478.
2. Halbwachs, Maurice (1971): Az emlékezés társadalmi keretei. In: Ferge Zsuzsa (szerk.): *Francia szociológia*. Budapest, KJK, 124-131.

8. A biográfiai élettörténet módszere

Kötelező irodalom:

1. Bögre Zsuzsanna (szerk.2007): *Élettörténetek a társadalomtudományban: szöveggyűjtemény*. Budapest; Piliscsaba: Loisir, (Pázmány társadalomtudomány)
2. Bögre Zsuzsanna-Bernáth Krisztina (szerk.,2009): *Közelítések az élettörténetek kutatásához : olvasókönyv a kvalitatív módszerek tanulmányozásához*. Nagyvárad : Partium Kiadó, 2009. – Felsőoktatási jegyzet

9. Identitás és narratívum

Kötelező irodalom:

- Gyáni Gábor: Emlékezés és oral history, In: Uő.: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*, Napvilág kiadó, Budapest, 2000, 128-145.o.
- Kovács Éva - Vajda Júlia (2002): *Mutatkozás. Zsidó Identitás Történetek*. Múlt és Jövő kiadó Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Gabriele Rosenthal (1995): *Erlebte und erzählte Lebensgeschichte. Gestalt und Struktur biographischer Selbstbeschreibungen*, Campus, Frankfurt/New York.
- Schütze, Fritz: *A narratív interjú technikája az interakciós mező kutatásokban* (kéziratos fordítás)

Erős Ferenc: Az identitás labirintusai. Narratív konstrukciók és identitásstratégiák. Janus/Osiris, Budapest 2001.

László J., Péley B. (2005): Identitás és narratívum. In. Gervain, J.; Kovács, K.; Lukács, Á; Racsmany, M. (szerk.) Az ezerarcú elme: Tanulmányok: Pléh Csaba 60. születésnapjára. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 390-397.

10. Diskurzuselemzés: elmélet és gyakorlat. A megalapozott elmélet.

Kötelező irodalom:

1. Carver, Terell (2004): Diskurzuselemzés és a „nyelvi fordulat”. Politikatudományi Szemle, 4, 143-148.

2. Gelencsér Katalin (2003): Grounded theory. Szociológiai Szemle, 1, 143-154.

Ajánlott irodalom:

1. Heller, Mária - Némedi, Dénes - Rényi, Ágnes (1990a): Népesedési viták, 1963-1986. Századvég, 2., 69-105.

2. Geertz, Clifford (1994): Sűrű leírás. és „A bennszülöttek szemszögéből”: Az antropológiai megértés természetéről. In: Az értelmezés hatalma. Niedermüller Péter szerk. Budapest, Századvég, 170-216.

11. Konceptualizálás és mérés. A kutatás konceptuális alapjai

Kötelező irodalom:

Earl Babbie (1996): A társadalomkutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 137-163 oldal.

Héra Gábor- Ligeti György (2005): Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó, Budapest, 41-58 oldal.

12. Operacionalizálás

Kötelező irodalom:

Earl Babbie (1996): A társadalomkutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 163-196 oldal.

13. A mintavétel logikája

Kötelező irodalom:

Earl Babbie (1996): A társadalomkutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest, 197-247 oldal.